

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországban: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— október 31.

(Oroszországban és Magyarországon.) Oroszországban utazott mostanában egy ösmérőnk. Azt kérdeztük tőle, hogy micsoda hatással volt reá az orosz forradalom.

— Különös (felelő lapunk barátja) hogy ott nem tudnak semmiféle forradalomról!

Bizony a lapok nagyítják az ottani vereségeket. Mert a mi forradalom, az egyszerű és minden ponton előtti az országot, míg Oroszországban csak egyes pontokon lázonganak és forronganak. Nihilisták, szociálisták, diákok, az óriás birodalom egyes nagyobb városai — egyéb semmi. Magyarországról is rémhírekkel kürtölik tele a világot, de hajh! mit látunk? Csöndet a haza nagy válságának közepette. A jövő mutatja meg, hogy ez a csönd a sírok némaságát, vagy a közelgő vihar megelőző nyugalmat jelenti e?

(Ősz) Közbe közbe búbajos, lágy, verőfényes őszi idők örvendeztetik meg az emberiséget. — Minden fénylik és ragyog hegyen és völgyön, fákon és a bokorban! A színek valóságos pompája terül el mindenfelé, ily éjszaki fényre emlékeztetve. Oly szép, oly kedves őszi világ ez, mintha új kikelet nyomná szelid esőjét a föld homlokára. Bágyadság, halált sejtető hervadás keríté hatálmába a világot. Az élénk színű levelek halálrafaradtan imbolyognak a föld felé, ha az esti szellő rezenti hűvös szárnyait, vagy a vihar rézza meg a falombokat; rothadásra, pusztulásra. De mikor majd a fagy ragadja meg rideg kezekkel az őszi tarkabarka pompáját és az egész világot, akkor elborítja a földet szemfödője, a hervadt levél. S az ősznek mennyi képe, sejtelme és intése ragadja meg azt, a kit nyílt tekintettel vándorolja be a nagyváros utcáit és tereit! Tarka barka, kiriván tarka élet faszeg a szemetszűrő színek sokaságában! Szünetlenül hullámszik föl és alá, csalogat és világít, kecséget és esal! Kinek tekintete nem hatol át a külszínen és a felszínen, azzal kecségetheti magát, hogy itt nincs homály, nincs sötétség, nincs árny, mert a világ szeriate most ünneplé legszébb tavaszi diadalrait. Valamint a kertész félreeső zugokba söpri a park legkisebb pontjait fűdő szennyvet és szemetet, úgy húzódik vissza a nagyváros minden nyomorúsága és insége, hervadás és rothadás az udvarokba, a háttérbe, a pinceliskásokba. Itt azonban összehalmozódva sanylik és terjeszti dügletes levegőjét a nyomorúság. Sok-

szor nem egyéb a külsőleg fényt mutató, előnyeit hivalkodva előtérbe állító pompa és ragyogás, mint romlását magában hordó késő őszi hervadás. Megmozdult a téli nyomorközeledtére a társadalom jótékonyága; osztják a tejet, a kenyeret, de hiába keressük azt a bölcseséget, mely a nyomort, a bünt bölcs intézkedésekkel megelőzné. — Ideiglenes enyhülést nyújt csupán, melyivel inkább saját lelkiismeretének megnyugtására törekszik, melyre nem annyira Isten félelme indítja, mint a kifosztott, elhanyagolt, testi és égi javaitól megfosztott, nyomorult tömeg harajjától való remegése. De ha mélyebbre hatol tekintetünk, nem emlékeztet e magasabb műveltségünk összessége is a mostani verőfényes őszi napok csalfa búbájára? Ez a fölfujt, fölcicomázott, moderna köznapi bölcsesség, mely magát Istenhez hasonlítja és az embert emberfölötti lénynek léptatná elő, oly merész, oly vakmerően üzi szemfényvesztéseit, hogy a rövidlátókat és korlátolt elméjüket elvakítja, ámbár belül üresek és a szellő által is elfújhatós ugynevezett vívmányai.

Az aszmatikus mondatokban tetszelgő és félig hülye érzelmeket kifejező, mindenféle lehetetlen színnel gyermekek, vagy nagyon is mesterkelt játékokat üző, a magát „világot jelentő deszkák”-nak nevező színpadon pedig hitvány karrikaturákat főlészrehozó, a legszemtelenebb majmolásokban tetszelgő valami, egyszóval a művészet szintén bőven ontja a békétűző földre a hervadt levelet, az aszott lombot, a melyek pedig valamikor a valódi szép levegőjétől, a jó izlés napfényétől nyerték üde és szép kifejezősöket, az erkölcsi világot, — mely az élvezetek, a mámor őszi verőfényt hazudja saját korhadat koporsója fölé, — szintén megérinté a hervadás szele, annak szintén tenger a hervadt levele, hervadt virága. A bünbánat, a vezeklés szigorú telét kérjük a jó Istentől, azután kérjük tőle az erkölcsök egészséges, üde tavaszát, a mely nem kívántatja meg velük többé a hazug őszt, a hideg fényt, a romlás fényűzésével helyettesített, elnyomott örök szép, igaz természet helyét!

A földtehermentesítés.

— okt. 31.

(Alt. Tud.) Nem lehet célunk afőlött vitázni, hogy megvalósítja e a jelenlegi kormány a programjába felvett földtehermentesítést. Azt a tényt konstatáljuk, hogy aki a földtehermentesítés óriási kérdését sikerrel megoldja, az óriási hálára kötelezi le a magyar népet, az hatalmasan előre

viszi a magyar faj szupremációját, ami pártállásra való tekintet nélkül minden jó magyar ember óhajlásával találkozik.

Midőn e sorokat írom, fogalmam sincs még arról, miben áll a kormány földtehermentesítési javaslata, milyen nagyságu birtokokra terjeszti azt ki s hogy milyen feltételek mellett váltja magához a föld adósságát. Mert e két kérdés közül fordul meg az egész földtehermentesítési akció.

A szociális problémát megoldani hivatott földtehermentesítés alatt nem érthetünk mást, mint azt, a mely a teljes törpebirtokot s a középbirtok nagy részét tehermentesíti. A nagybirtoknak, a 75 holdnál nagyobb középbirtoknak nincs szüksége állami tehermentesítésre, mert hiszen az ilyen birtokra könnyen kaphatni pénzt akár a budapesti, akár a bécsi vagy a vidéki nagyobb pénzintézetektől, amelyek 3—4—5 százalékos kamattal adnak pénzt, hogy az illető földbirtok megszabaduljon a kis úrsora tartozásoktól s csak egy helyen tartozzék olesó amortizáció mellett. Szóval az ilyen nagyságu birtokok nem szorultak az állam e fajta segédelmére s ha a földtehermentesítési javaslat ezeket a birtokokat is tehermentesíteni akarná, nem sokat segítene rajtuk, de ennek ellenében a törpebirtok rovására menne az akciónak ez a része.

Ami az állam tehermentesítésére szorul, s amin az akció segítene is, az elsősorban a törpebirtok, az 1—25 holdas, másodsorban a kis középbirtok, a 25—75 holdas.

Mindakettőnek körülbelül ugyanaz a baja. Uzsorás pénzkölcsönök terhelik meg s a kamattal, a költség felemészti a földet.

A törpebirtokos adóssága rendszerint kétszáz ezer korona között ingadozik. Ezeket a pénzeket ami kis gazdáink rendszerint nem azért veszik fel, hogy azt földjeikbe befektessék s intenzívebb gazdálkodást fejtsenek ki. Hanem felveszik azért, mert adót akarnak fizetni, a korcsmárosnál, a szatócsnál adósságaikat akarják leróni, ruhát akarnak venni, a gyereket iskolába iratni, az eladólányt kiházasítani stb. A felvett pénzből tehát olyan fizetéseket eszközöl a kis gazda, melyek neki jövedelmet nem hoznak, sőt még a kamathoz szükséges összeget sem jövedelmezi. Ezek a kamatok pedig

AZ UJDIVATU óra, ékszer, ezüstneműek remekei legnagyobb választékban, olesőbban mint bárhol az országban, Debrecenben egyedül Lőfkovitenál kaphatók.

óriások Soha sem alacsonyabbak nyolc százaléknál, de a különféle illetékekkel s a perköltségekkel együtt felrúgnak tizenöt százalékra is. De jóval több a kis gazda kiadása, ha tekintetbe vesszük, milyen méregdrága nálunk Magyarországon a telekkönyvi bekebelezési díj. Ez maga a kölcsönösszegnek tíz husz százalékát teszi ki. Egyebekben a statisztika bizonyítja, hogy a magyar földbirtok helyzete, beleértve a kisbirtokot is, nem oly kedvezőtlen, mint milyennek hirdetik. Nem egy nagyobb állama van Európának, melyekben a földbirtok 40—60 százalékig meg van terhelve. Nálunk ez a megterhelhetőség csak 23 százalék, de éppen az uszorkamatok, a drága telekkönyvvezetési díjak teremtenek az adós kisgazdára nézve lehetetlen helyzetet.

A földterhermentesítés tehát csak akkor fog megfelelni a hozzáfűzött reményeknek, ha kizárólag a törpe és a kisebb középbirtokokra terjeszkedik ki. Ezt nem azért mondjuk, mintha irigyelnök a nagybirtoktól az állami támogatást, hanem azért, mert körülbelül négy milliárd forintot tesz ki a magyar földbirtok adóssága. Ennyi pénzt a mi hazánkban előteremteni lehetetlenség. Ellenben az 1—75 holdas birtokok adóssága alig tesz ki egy milliárdot s ennyi pénz előteremtése nálunk nem utópia, midőn a termékeny magyar föld nyújtja a biztosítékot. Ezenkívül, mint fentebb is említettük, a nagybirtok nem szorul az állami terhermentesítésre.

Második feltétele a földterhermentesítési akciónak, ha a kamatszázalék háromnál nagyobb nem lesz, ha az amortizáció legalább 25 évig tart szerény törlesztési feltételekkel. Ezek és csakis ezek lehetnek az irányadók egy földterhermentesítési akciónál. A három százalékos kamat, az emberséges, hosszú amortizáció rendkívül jótékony hatással lesz a mi törpebirtokosainkra. Vegyünk csak egy példát: négyszáz korona tartozás után fizet ma a gazda 32 korona kamatot, 10

koronát egyéb címeken s negyven koronát amortizációra. Ez összesen 82 korona. A földterhermentesítés után fizet majd 12 korona kamatot s mondjuk 20 koronát amortizációra, tehát 32 koronát. 50 korona differencia! Hatalmas összeg a kisgazda háztartásában! De fizet ma a kisgazda perköltséget, betáblázási-díjat is, amelyek ha megfognak szünni, szabadon, boldogan fog fellélekzen a kisgazda!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 31.

Az ellenzék ma foglalt állást a kormány programja ellen. A szabadelvűpárt tegnap esti értekezlete után a politikai világot fokozottabb mértékben érdekli a szövetséges ellenzék határozat hozatala.

A kormányt nagyon is érinti, még pedig elég súlyosan — az egész ellenzék mozgalma, mert kötött marsrutával indult el Bécsből s ez a megkötés egynemely tekintetben utját állhatja a program beváltásánál kifejtendő munkájában.

(A haladók pártja.)

Még e hét utolsó napján — szombaton megalakul a haladó párt. Akkor ünnepélyesen megnyitják a Hungáriabeli körhelyiséget, melynek akkorra már legalább 25—30 tagja lesz. Ezt megelőzőleg a hivatalos lap közölni fog egy csomó újabb főispáni kinevezést. A kormány tehát a vármegyék ellen is megindítja a harcot.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a főispáni kinevezések első sorozata a hivatalos közlöny szerdai számában fog megjelenni.

(Az ellenzék ülése.)

A szövetséges ellenzék vezérőrbizottságának ülése, melyet nagy érdeklődés előzött meg, ma délelőtt folyt le. Ezuttal nem a függetlenségi pártkörben tanácskoztak, mert Kosuth Ferenc beteg s így magához kéréte József-köruti lakására a vezérőrbizottság tagjait, hogy a nagyfontosságú ülésen maga elnökölhessen.

Délelőtt fél 11 órakor vette kezdetét az ülés, a melyen a következők vettek részt: Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Darányi Ignác, Zichy Aladár gróf, Bánffy Dezső báró, Szederkényi Nándor, Thaly Kálmán, Gulner Gyula, Tóth János, Hoffmann Lajos, Sággy Gyula, Vázsonyi Vilmos, Hoer János, Ugron Gábor és Kaas Ivor báró.

A vezérőrbizottság ülésének egyetlen tárgya természetesen a kormányprogram volt. A bizottságnak csaknem minden tagja hozzá szólott a kérdéshez és a vitának az volt a lényege, hogy a vezérőrbizottságnak, vagyis illetőleg a szövetséges ellenzéknek egyáltalán nincs oka megváltoztatni eddig elfoglalt álláspontját még a kormány dus programjával szemben sem.

(Elkobzott ujság.)

Apponyi Albert gróf ma reggel azt az értesítést kapta Zágrábról, hogy az „Obior”-mai számát a hatóság elkobozta azért a cikkért, melyet ő írt bele. Később Apponyi gróf egy újabb értesítést kapott, a mely szerint a hatóság mégis hozzájárult a cikk megjelenéséhez.

(A dicsőség vége.)

Tahy István Pestvármegye most kinevezett főispánja már megelégette a dicsőséget. Tudatára ébredt annak, hogy a vármegye hazafias közönségével szemben a törvényesnek elnem ismert kinevezés dacára tehetetlen és hogy eddigi barátai és rokoni is elfordulnak tőle, mert a Fejérváry-kormány kezéből elfogadta azt.

De különösen hatott az öreg urra tegnapi ismeretes esete. Prónay báró ugyanis, aminél köztudomású, lezáratta előle a főispáni hivatalt.

Hir szerint mindezek miatt arra készül az új főispán, hogy még beigtatása előtt beadja a lemondását.

Tudósítónk éjjel a következőket jelent nekünk:

A vezérőrbizottság mai ülésén a vármegyék ellenállásával kapcsolatosan a főispánok installációjáról is tanácskoztak, de a határozatot egyelőre titokban tartják. A bizottság megbizta Gulner Gyulát, hogy Pestmegye által a napokban összehívandó vár-

A vezérigazgató.

A Szabadság nak írta: Szomaházi István.

— Herz, van önél 5 forint? — kérdezte hanyag mosollyal az a tiszteletré méltó öreg férfiú, aki deres császárszakállát nemes nyugalommal pihentette az íróasztal itatós papírján.

A fiatal ember, akihez e sajtóságos szavak intézve voltak, a májbeteg keserűségével kacagott.

— 5 forint? — ismételte olyan hangon, mintha az ősz padrone valami szumátrai ritkaságot kért volna tőle egészen váratlanul. Van már legalább két hete, hogy nem láttam egy eleven bankót. Ma délben szálat fogunk ebédelni, mert a feleségemnek nem adhattam ki a konyhapénzt.

A különös párbeszéd még nem ért véget, mikor egy harmadik személy lépett az elegáns irodahelyiségbe. A harmadik személy, aki megyszínzsinoros egyenruhát és ezüstcsattos sikkát viselt a Szép Heléna álom dalát füttyörészte.

A tiszteletré méltó aggastyán egyszerre a homlokára ütött, s mintha valami váratlan jó ötlet jutott volna hirtelen az eszébe, leereszkedő kegyességgel fordult a megyszínzsinoros egyéniséghez.

— Hanák, — mondta finom szemcsipetéssel, — Hanák, gördüljön le a sarki

körömába és hozzon föl egy jó korsó hideg sört. De vigyázzon, Hanák, hogy a habbal a kimerőlegény ne éljen vissza tulságosan. Mert ha sört akarok inni, ebből az következik, hogy sörre és nem habra szomjazom...

Hanák — nevezük őt mi is e diszes nevével — még egy darabig tovább füttyölte a Heléna álomdalát, aztán egy ásitás után odafordult az aggastyánhoz.

— És a pénz? — kérdezte ridegen.

— Micsoda pénz?

— Hát amiért a korsó sört felhozam... A császárszakállas öreg előkelően bölintott.

— Vagy úgy, — mondta — ön azt a potomságot gondolja, amibe az általam óhajtott sör kerül... Ön tudja, Hanák, hogy nem szeretek bajlódni a kicsinységekkel és így arra kell kérnem, hogy a korsó sör árát vegye fel az apró kiadások rovatába...

Hanák szemtelenül felkacagott.

— Apró kiadások? Hahaha! Ön a tizenkét krajcárt röviden csak apró kiadásnak nevezi? sziveskedjék hát ezennel tudomásul venni, hogy két hét óta mindössze se láttam több pénzt kilenc vagy tíz krajcárnál. Azt mondom önnek, hogy a pénzpiac helyzete e pillanatban kétségbeesettebb, mint valaha...

A tiszteletré méltó aggastyán összevonta a szemöldökét, aztán az ujjátat fonségezen az ajtó felé mutatott.

— Hanák, vonuljon vissza az előszó-

bába. És ne történjék többé, hogy csöngetés nélkül a belső helyiségekbe merészkedjék.

A megyszínzsinoros személyiség hangos mormogás után távozott, mi pedig szivesen felhasználjuk ezt az alkalmat arra, hogy hőseinket a nyájas olvasónak bemutassuk. A tiszteletré méltó aggastyán, polgári néven Regenmantel K. Frigyes, elnökgazgatója a XII ik kerületi forgalmi banknak, a fiatalabb pedig, Herz Manó Dániel ugyanez intézetnél mint főkönyvvezető és felügyelő bizottsági alelnök működik. A megyszínzsinoros egyén már a társadalmi létrának sokkal alantabb fokán foglal helyet: ő csak szerény szolgálai minőségben istápolja a külvárosi pénzügyeket. A banknak háromszobás helyisége van a Nyárfa utca egy illatos bérházában; a kapu fölött impozáns cégtáblák hirdetik, hogy az intézet a legbonyolultabb pénzügyi műveletekben is szivesen áll a nagyközönség szolgálatára. Fekete alapon csillogó aranybetűk hirdetik, hogy a XII ik kerületi forgalmi bank ép oly szivesen elfogadja a tőkepenzesek betéteit mint a mi készséggel áll ama polgárok rendelkezésére, akik ugynevezett prima és pinceváltók leszámítolással foglalkoznak. Sőt a diszes táblákból azt is megtudjuk, hogy az intézet a legvérmesebb személyi kölcsönöket is gyorsan megszerzi klienseinek; azoknak is, akik semmi értékesebb javat nem mondhatnak a magukénak e silány sárteke felületén.

megyék küldötteinek értekezletével a vezérő bizottság ezen megállapodását mintegy utmutatásul közölje.

(Az ellenzék felelete.)

A vezérőbizottság ezután a kormány programjával foglalkozott. Erre nézve hosszú határozatot hozott, a többek között kijelenti a vezérő bizottság, hogy nem tételezi föl a közvéleményről, hogy a programot komolyan veszi, mert ez voltaképpen vesztegetési és abszolutisztikus program. Mindent ígér, de csupán azon célból, hogy a nemzetet letörje és a polgári erényt szűkre tegye.

Ha a nemzeti akarat nem érvényesülhet, akkor az alkotmány üres álarca. Így hát első feladata a nemzetnek megvédelmezni az alkotmányát s csak aztán foghat hozzá ama feladatok megoldásához, a melyeket Fejérváry az ellenzéknek évtizedek óta hangoztatott. Fel kell továbbá világosítani a királyt, hogy a magyar nemzet alkotmány szeretete nem eladó.

(Kristóffy Tiszáról.)

A M. N. egyik munkatársa meginterjúvolta ma Kristóffy belügyminisztert, hogy mi a véleménye Tisza István tegnapi beszédéről, a melyben állást foglalt a kormány programjával szemben.

Kristóffy erre kijelentette, hogy Tisza beszédei csupa rém képek, a melyek az általános választói jog barátait meg nem tántoríthatják azon hitükben, hogy hasznos dolgot művelnek, a midőn törekvésükben rendületlenül kitartanak.

A reformáció emlékűnepe.

— okt. 31.

Debrecen közönsége, élén főiskolánkkal lélekemelő ünnepet szentelt a nagy napnak, amelynek lefolyása a következő volt:

Délután 10 órakor a nagytemplomban levag Csiky Lajos theologiai dékán mondott magasszónyával imát és Ferenczy Gyula dr. akadémiai igazgató tartott beszédet, melyhez hasonló ritkán hangzott el a nagytemplom falai között.

Hanák tehát visszavonult az előszobába; az elnökgazgató pedig komor méltósággal kintatott a zsebeiben egy netalán ott rejtőzködő cigaretté után, Fáradozását nem kísérte csodás siker; az aggastyán zsebeiben a legkülönbözőbb holmik helyet foglaltak — zsebkész, fésű, dugóhúzó, cipőgomboló, papírszipka — de cigarettának se híre, se harava nem volt. A pátriárka némi keserőséggel nézett fel a plafondra, azután még egyszer becsöngett a bank szolgáját.

— Hanák — mondta bizonyos nonchalanceszal — Hanák, fáradjon csak le a trafikba és hozzon fel két nem tulságosan kemény drámacigaretta. Im, itt van, fogja a kétfilléres pénzdarab . . .

A szolga átvette a kétfillérest, az elnökgazgató pedig nyájasan folytatta:

— Isten tudja, jobb szeretem ezt a közreendi fajt, mint a gianaclint, vagy a kedivét . . .

Mikor Hanák később visszatért a cigarettával, egy pirospozsás öreg ur lépkedett megfontolva a nyomában. Az öreg ur látható érdeklődéssel nézett szét a forgalmi bank helyiségében, aztán megállt a pénztári asztal rászerítése előtt. Az elnökgazgató, aki félszemmel feléje sandított, hirtelen jelezni kezdett valamit a naplóban, Herz ur pedig serényen a főkönyv felé hajolt. Az idegen közönségére mindketten csak foghgyről válaszoltak, de Regenmantel K. Frigyes

A főiskolai énekkar Mácay Sándor karnagy, a tanító képezdei énekkar P. Nagy Zoltán vezetése alatt énekelt. Ének CX. zsoltár 1 verse volt.

Innen a közönség a Gályarabok emlékoszlopához vonult, ahol a felső leány iskolai növendékek már megjelentek ekkorra. A főiskolai énekkar éneke után Tukacs László hittanhallgató mondott emlékbeszédet; Gulácsi Anna az ev. ref. tanítónő képző intézet növendéke, az intézet koszoruját helyezte el az emlékoszlopon, meleg szavak kíséretében; Boros Jenő hittanhallgató igen szépen szavalt. Végül, a közönség is, a XXXIII ik zsoltárt énekelték.

A tanítás az intézetekben szünetelt.

* * *

Örömmel adunk helyet az itt következő méltatásnak:

A református egyháznak kedden lezajlott ünnepélyéhez szép művészi áldozattal járult hozzá P. Nagy Zoltán főiskolai tanár, a Csokonay dalok lelkes ápolója. Egy nagyarányu egyházi művet szerzett ez alkalomra, melyet az istentisztelet alatt adtak elő. A fiatal szerző, ki a nyilvánosság elől visszavonultan szorgalmasan dolgozik elméleti és zenei művein, már a múlt évben is feltűnt hasonló nagyméretű chorsával, mely még magán hordja a Lotti — Allegri idők leáldozott verőfényének visszasugárzó varázsát. Nem merünk hitet tenni arra, vajjon a tegnap hallott mű nem e a múlt évnek áldozott alakja, — de ha így is lenne, a mi mindenkép helyén való volna — úgy az átdolgozás remekül sikerült, mert a fokozottabb hatást bizonyára a megnövelt méreteknél, a madulatio menetek gondos kidolgozásának és az a capella részletek meglepő eredetiségének tudhatjuk be. Amaz osztatlan figyelemből pedig, melylyel a mű rendkívüli szépségoin a laikus közönség is feszült érdeklődéssel csüggött — azt következteljük, hogy nem lenne céltalan fáradozás a rendszeres egyházi- és orgonahangversenyek eszméjével foglalkozni.

Budapestről írják: A református egyház hívei nagy ünnepek között ülték meg ma a reformáció emlékét. Reggel 9 órakor az elemi iskolás növendékek részére tartottak istentiszteletet a kálvintéri templomban, a

mikor is Izsák Ferenc vallásánár prédikált. Tíz órakor a ref. gimnásiumban tartották meg az ünnepélyt, a mely alkalommal felszentelték a gimnásiumnak adott urvacsoraszertáshoz való edényeket s az asztalterítőt, egyben a Rákóczy György-féle kelyhet. A nagyszámu közönség s az ifjuság urvacsoraszertásban részesült. A felavató beszédet Patai Elek, az urvacsorai beszédet Csűrös István vallásánár tartotta. Tizenegy órakor volt a felső iskolák hallgatói számára az istentisztelet, melyen Nagy Ferenc prédikált. A budai templom szintén megtelt az ájtatoskodókkal. Itt Haypál Benő tartotta az emlékbeszédet. A zuglói templomban is volt istentisztelet, a hol Keresztessy Sámuel prédikált. A református ifjusági egyesület este 6 órakor tartja emlékűnepe a kálvintéri templomban.

Egyház és iskola.

A hittanhallgatók ismerkedési estélye. Az Angol királynő éttermében vidám, piros pozsgás diák arcok ülték körül ma este a nagy fehér asztalokat. A theologus ifjak tartották ismerkedési estélyüket. A gazdag lakomán jelen volt a theologiai akadémiai tanári kar is, a kik közül többen mondtak köszöntöket, buzditván az ifjakat a hazafiasságra, vallásosságra és becsületességre.

IRODALOM.

Dr. Legányi Gyula könyve. Az oktatás egészségiana. A Budapesti Hirlap kedvező bírálatot mond e könyvről s így ír: „Nagyon tartalmas és lendülettel írott könyv szól bele az iskola vitájába, melyet éppen ideje volt már megindítani, de nehéz lesz eredményesen befejezni. Legányi Gyula dr. a szerzője, aki iskola orvosi minőségében elég tapasztalatot szerzegetett a gyermekek túlterheléséről, de félt, hogy éppen orvosi mivoltánál fogva hajlandó a tulsásra. A tavaly kezdődött vitában is az orvosoké volt az első és utolsó szó és társadalmunk aggasztó fizikai gyöngeségére vall, hogy tőlük kérünk és fogadunk el irányítást nemcsak saját életünk berendezésében, hanem gyermekeink nevelésében is. Legányi könyve sincs híján ennek az orvosi imperiálistus-

utóbb mégis csak elszánta magát arra, hogy a munkáját félbehagyja.

— Parancsol? — kérdezte imponáns hidegséggel, miközben a tollát szórakozottan a füle mögé dugta.

Az öreg ur megvakarta a füle bubját.

— Izé la, hát úgy áli a dolog, hogy a kapuban elolvastam a hirdetésüket. Azt látom belőle, hetedfeles kamatot fizetnek, holott a nagy bankok nem adnak többet négy percentnél. Mondok magamba, inkább ide adok négyszáz pengő forintot, mert az az öt forint különbözet se kutyaság, nem igaz? Azért az öt forintért egy új selyem esernyőt vihetek haza az anyjukomnak Cigányhalomra . . .

Az idegen ravaszul elnevette magát, az aggastyán szakállá pedig láthatólag megremegett. Herz ur is csillogó szemmel nézett lel egy pillanatra a főkönyvből, de a következő percben már unott ábrázattal folytatta lázasnak látszó munkáját.

Regenmantel K. Frigyes fölnézett az órára.

— Hm, — mondta, — a mai keletről már lekészt, mert 12 óra hét perccel elmult. A tőke tehát holnaptól kezdve kamatozik, mert tizenkettő után a mai dátumra nem fogadunk el semmiféle betétet.

A jókedvű öreg ur könnyedén legyintett a kezével.

— Holnaptól, Isten neki, azt se bánom.

Az a pár krajcár vagy se tesz már boldogabbá, nem igaz? Akár ma, akár holnap, üsse a kő . . .

Belenyult a nadrágja hátulsó zsebébe, s egy zsiros bugyelárisból kiolvasta a négyszáz pengőt. A komor Herz mérgesen nyugtatta az összeget, az elnökgazgató pedig a maga nevéit is pedánsul odakanyarította a nyugtára. Aztán a százasokat egy hanyag mozdulattal besöpörte a márványos asztalka fiókjába . . .

Mikor az idegen nyájas köszöntés után távozott a szigorú Herz földhöz vágta a tollszárat, a pátriárka pedig óvatosan fűlelni kezdett. Herz utóbb diákos örömköltásokba tört ki, de az elnökgazgató ijedten rendre utasította.

— Ne bomoljon, még kihallatsz az előszobába.

A főkönyvvezető sunyi módon megislapult, de mikor Hanák később hírül hozta, hogy tiszta a látóhatár oktanul újra kezdte az hurrázást. A tiszteletreméltó aggastyán ekkor kivette a százasokat, s egy ropogós bankót a főkönyvvezető kezébe nyomott. A többi hármat ellenben elsüllyesztette a tárcájába, miközben ünnepiesen így szólott Herz urhoz:

— Végre talán a rheumám miatt is elutazhatom vagy két hétre Póstyébe . . .

nak, de viszont ritkán láttunk ennyi pozitív tudást, sokoldalú ismeretet és éles kritikát akármilyen iskolai dolog megítélésében. Végig halad a középiskolában előadott tárgyak egész enciklopédiáján, hogy kimutassa, mily káros az a sok ismeret, melyet ott a gyermekre rákényszerítenek és közben mégis azt bizonyítja be, hogy ő maga is megtanulta mindezt, azonkívül bizonyára még sok mindent és nem értett meg neki. Legényi könyve tanulságos a szülőknek és tanítóknak egyaránt. Nem fogadjuk el a konkluziót, de élvezzük gondolkodása szabadságát és meggyőződése tiszta hevét."

Törvényhatósági élet.

Hajdúvármegye közgyűlése. A főispán november 9-ére hívta össze Hajdúvármegye közgyűlését, amelynek tárgysorozatán lesz a belügyek újabb megsemmisítő rendelete és Rásó Gyula alispán nyugdíjazás iránti kérvénye.

Tífuszjárvány a megyében. A vármegye egyes községeiben a tífusz járvány-szerűleg fellépett. Ennek csökkentése érdekében a vármegye egészségügyi bizottsága szerdán d. e. 9 órákor ülést tart.

NAPI HIREK.

Halottak estéjére.

— október 31.

(gr.) Halottak estéjének mélabus hangulata tölti el szívünket. Leteszszük pillanatra a kenyérkeresés eszközeit, a harcok fegyvereit és arra az életre gondolunk, mely nem e földről való és amelyet hitünk jósl meg nekünk, ha kiérdemeltük földi boldogságunk végeztével! Az elmulás szelid békéjére gondolunk és szánakozva nézzük az élőket, kik az élet keserű harcát vívják, a megélhetésért küzdenek és talán el ellankadva, már már csüggedezve tekintenek a homályba burkolt jövőre!

Sokan vannak az aggodalmasak, de fájdalom az, hogy keveseknek buzog szívében amaz Isten áldotta forrás, melyből a bánat vigasztalást, a csüggedés reményt, a szenvedés pedig balsamot merít magának.

Mert minden jónak kutfeje a hit, aki pedig hisz, azé a vigasztalás, azé a remény, azé a balsam és egészen övé a jövőre!

Mi keresztények hiszünk és amidőn a temető felé vezetnek lépteink a bánatos emlékezés eme napján, azt olvassuk a temető feliratán, hogy „Feltámadunk!” A feltámadás tudatával lépünk a sírokhoz koszorúkkal, a viszontlátás bizonyosságával gyújtjuk meg mécseseinket!

Feltámadunk! Ezt rebegjük elhunyt szeretteink sírhalma előtt térdre borulva!

Feltámadunk! Ezt hangoztatjuk emelkedett lélekkel, akik halottak estélyén, szeretett hazánk elhunyt jeleseinek síremlékéhez vándorlunk!

Mert boldog a hazafi is, ha hit lakik szívében, különösen nagy kincsünk lévén nekünk a hit, midőn tekintetünk a haza fölött tornyosuló sötét felhők között vész el, amelynek borongásából enyhe sugar jótékony ígérete helyett vakító villámok csapása fenyeget!

Meglátogatván elköltözött szeretteinket, imádkozzunk sírjaiknál, vigyünk nekik virágot, gyujtsuk meg sirmécseseiket és kérjük Istent, hogy ha egyszer elszólít a bölcs lángeszével föl nem érhető törvénye, úgy jelen-

hessünk meg trónja előtt, hogy Isten, a haza és embertársaink iránt teljesített kötelességeinkkel számolhassunk be!

Elzarándokolván azok sírjához is, kik a hazáért éltek és ha kellett, vértanu halált haltak, merítsünk diós életékből példát, erőt és ihletet, esdekeljünk a Mindenhatóhoz, támassza fel elköltözött szellemeiket máltó követőkben, hogy a szegény hazát kivézéreljék szorongatásaiából!

Mert ahol hit lakozik, ott van a remény. A halál ott nem sötét, hanem karján a feltámadás boldogságával, páros csillagként tündököl felénk! Mi pedig — a hit tisztító hatalmától érintve — a bűn, a szenvedés, a kétségbeesés fölött győzelmeskedő vitézeként jelenünk meg az örökös jószág, örökös boldogság, örökös bizonyosság kapujában!

Feltámadunk — ez a mi vágyunk, ez a mi reményünk, ez a mi hitünk!

Napról-napra.

— október 31.

Mécsét nyujtunk sok jelesnek,
Sírjokra virágot hintünk,
Honszerelmen, hősi pályán,
Vérpadon, bilinesen, máglyán
Halásan végigtekintünk.

Bökezübbek ők! A mécsért,
Mellyel sírjaikhoz térünk,
Béragyogják lelkeinket,
Utainkra lángot hintnek,
Izzó tűz forralja vérünk.

Dal zeng, kél ünneplő szózat,
Ima száll az ég Urához...
Szent parancs, mit ők felelnek
Minden jó magyar kebelnek:
„Légy — magyar! — hű a hazához!”

Megsemmisítő rendeletek. Tudvalevő, hogy Debrecen városa és Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságai nemrég újabb határozatot hoztak, hogy a befolyó adókat el nem fogadja és az önkéntes utoncokot a szükséges iratokat ki nem adja. Ezen rendelet — mint előre látható volt — megsemmisített a kormány által. A megsemmisítő leirat Kristóffy belügyminisztertől ma érkezett le úgy a városhoz, mint a megyéhez. Kristóffy terjedelmes indokolással kíséri a leiratát, és kijelenti, hogy a vármegye álláspontja nem nyugszik törvényes alapon. Kovács polgármester a leiratot átküldte Domahidy főispánnak, hogy ragaszkodik a törvényhatóság határozatához s így a kormány leiratát nem veheti figyelembe.

Október 31. a kollégiumban. A kollégiumban a H. Ö. T. délután 4 órákor rendezte emlékünnepeit, amely alkalomból a diszterem zsufolásig megtelt lelkes közönséggel. Az ünnepélyt lovag Csiky Lajos akadémiai dékán nyitotta meg zajos tetszés közepett. Ez után Peleskey Sándor 1 th. szavalt vallásos költeményt, csinosan és díszre-ten. Most következett volna Papp László szónior emlékbeszéde; azonban családi ügyek miatt távol kellett maradnia és emlékbeszédét Varga Antal hittanhallgató olvasta fel. Valóságosan ünnepelték a bájos Podolszky Margit urhölgyet, kedves hegédújátékaért, amelyet dicsérünk föléseges — a közönség más ünnepélyeken is élvezte már bájos hegédújátéka; Balogh István 4 jh. kísérta zongorán nagy tudással. Ezután még Földessy József 1. th. szintén vallásos költeményt sza-

vált nagy hatással. Az ünnepélyen a főiskola kántus is közreműködött szép énekszámával. Az ünnepély tehát kitűnően sikerült a célját; a vallásos és a hazafias érzések nemesítését, nem tévesztette.

A szervező bizottság ülése. Debrecen város szervezőbizottsága Kovács József polgármester elnöklete alatt tegnap folytatta ülését. Ezen az ülésen a város szervezőtérre vonatkozó új szabályrendelet munkálatait folytatták. A tisztviselők fizetésének megállapításához ért el a bizottság, azonban ezt a részt nem fejezte be. A bizottság legközelebb újabb ülést tart.

Halálosítás. Néhai polgár özv. Boldog Józsefné, született Bereczki Sára meghalt f. hó 29-én, életének 75-ik évében. Temetése f. hó 31-én d. u. 3 órákor volt a Kölcsei utca 18 sz. háztól az ev. reform. egyház szertartása szerint. Béke poraira.

Amerikai lapok-rólunk. Egy ma érkezett Amerikai lapban olvassuk a következőket: A múlt vasárnap több new yorki angol napi lap behatóan foglalkozott a magyarországi helyzettel. Ezek közül a „New-York Herald” remek címképpel közli Bonsal Istvánnak tárcá cikkét, mely nagyon alaposan megvilágítja az amerikai nép előtt azokat a furcsa viszonyokat, melyek alatt évszázadok óta a magyar nemzet az osztrák járomba teng. Bizony nagyon elszomorító, hogy az ezer éves multtal díszekvő magyar nemzetet a pimasz osztrák náció még most is kénye-kedve szerint uralni képes.

A mi Emlékkertünk. Városunk kellő közepébe van békélve ez a gyönyörű kert. Északról a kollégium hatalmas falsai, keletről a Csokonai szobra, délről a Nagytemplom hatalmas arányaival övezik. Az Emlékkertben vannak elhelyezve az értékes szobrok és emlékek, melyek minden debreceni emberben gyönyört és lelkesedést ébresztenek. Színhelye az Emlékkert hazafias felbuzdulásoknak, lélekemelő ünnepélyeknek, ifjuság, polgárság nemzeti ünnepének. És ezt az igazán szép helyet olyan elhanyagoltan látjuk. A rácszatai hol itt, hol ott betörve, a virágokat, bokrokat megtépázva s ha sáros idő van, ments isten, itt keresztül menni, valószínű kátyuk képződnek, folyik a víz jobbra-balra. Mindezek oly hibák, melyeket az Emlékkertre felügyelő testületnek nagyon szívére kellene venni s a bajokon segíteni. Hiszen itt arról van szó, hogy városunknak ez a kellő közepé mindenképpen összhangot s kellemetes érzést keltsen. Hanem hogy ez meglegyen, ennek utána is kell nézni, magától semmi sem történik.

Ülés a kamaránál. A kamara elnöki tanácsa tegnap délután 3 órákor Szabó Kálmán orsz. képviselő elnöklete alatt gyűlést tartott, mely alkalommal az elnökség kitzte a legközelebbi rendes közgyűlés napját november 9-edikére s a folyó ügyekből kiválogatta a közgyűlési napirend tárgyait. Ezután az ülésen kívül elintézendő ügyekben végzett az elnökség. — Délután 4 órákor egy másik ülés volt a kamaránál, a mely a késő óráig elhúzódott. A kereskedőknek panasza képezte a tanácskozás tárgyát. A panasz a rendőrség azon eljárása ellen irányult, hogy a piac utcai árukereske-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert
hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.
Emellett étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellomen szaga jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor. ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantál céggel legyenellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

dők előtt a fuvarozók felrakódása megvan nehezítve. A kamara meghívta a panaszosokat és felkérte a főkapitányt, hogy vegyen személyesen részt a tanácskozáson, mert a közrend és a keresk. forgalom fontos közérdeket képeznek. Az együttes tárgyalásnak nagyon szerencsés eredménye lett, mert a kereskedők a főkapitány szívélyes és lojális felvilágosításai alapján meggyőződtek Végh Gyula főkapitány jóindulatu és tárgyilagos intencióról s egyszersmind kölcsönös egyetértéssel megtudták találni azt a határvonalat, melyen a két közérdek egymás sérelme nélkül találkozhat. A tanácskozásban Sesztina Jenő, Félégyházi Kálmán, Lusztig Károly, Deutsch Albert és a helyi kereskedelmi világ több tekintélyes tagja vett részt.

— **Osztrák izléstelenség.** Egy látogatott bécsi orfeumban ma este egy bohózatot adtak elő, amelyben az egyik szereplő hipnotizálja a másikat, aki a hipnotikus slomban ugat. Ugy ugat, mint az a kutya magyar Apponyi. A színházban e mondásra botrány keletkezett és a magyar körökben nagy megütközést keltett az eset.

— **Elgázolta a kisvontat.** Tegnap este 6 és 7 óra között végzetes baleset történt a Simonyi uton. A Margit-fürdő előtt a kisvontat elgázolta Ari Károly helyi vasuti mozdonyvezető. A szerencsés len ember váltó állítást akart teljesíteni, s azért leugrott a lassan haladó vonatról és előre szaladt. Futás közben az utszélen levő kavicsrakások egyikében megbotlott és elesett. Ebben a percben a vonat odaérkezett és mielőtt felgorhatott volna, keresztül ment rajta és mindkét lábfejét levágta. A szerencsétlenség oly hirtelen történt, hogy fékezésre gondolni sem lehetett, bár a vonat csak lassu mozgásban volt. A baleset áldozatát beszállították az ott közelben levő kórházba, ahol nyomban műtétet hajtották végre rajta. Állapota sggasztó.

— **Felfordított talyiga.** Tejet szállított be tegnap Markovics Gyula ménestester Nagy Lidia nevű eselédje talyigán az Eprekertből a városba. — A sorompónál szembe jött vele szekéren Cellér József, Vig István gazdálkodó kocsisa, aki kissé becsudálkozott állapotban nekijáratott és felborította a kétkerekű járművet. A tej persze kifolyt a leány dühös volt, a részeg kocsis pedig nagyot röhögött.

— **A debreceni M. Á. V. altiszti-kör** elnöksége vasárnap november hó 5-én kör helyiségében a kör tagok és azok családtagjai részére dalárdájának közreműködésével 50 fillér belépti díj mellett szórakoztató estélyt rendez, mely szórakoztató estélyre vendégek is szívesen láttatnak. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Kezdeté este 8 órakor. — Az elnökség.

— **Ellopott paszuly.** Kádár István, Nagy József és Gáspár József napszámosok tegnap este a vasuti raktárból elloptak egy zsák paszulyt, melyet özv. Pálmafiné Miklósné boltosnénak 13 koronáért eladtak. A rendőrség a három tolvajt elfogta, de akkorra már azok a paszulyért kapott pénzt elitták és most berütyöntett állapotban horkolnak a kóterben.

— **Rablótámadás a Dégenfeldtérén.** Jakab Juliánna a városi nyomdában gépleány. Ma este kikapta a fizetését és hazafelé tartott. A Dégenfeld téren haladt amikor két csavargó a sátrak közül elébe ugrott torkon ragadták és a fülébe kiáltották:

— Pénzt vagy életedet vesszük el.

A leányzó oda adta a nála lévő 20

koronát, azonban a rablók ezzel nem elégedtek meg, mert még a kabátját is lehúzták róla és azzal eltűntek.

— **Megverte az ivótársát.** Szilágyi István Nyil-utca 112. szám alatti lakos vasárnap este együtt mulatozott egyik Árpádtéri kocsmában Halász Péter napszámosal. Ivászat közben valami felett összekülönböztek és Szilágyi elítávozott a csapszékéből. — Halász Pétert ez nagyon bosszantotta. Utánna ment a cimborájának, akit hátulról botjával alaposan megrakott. — A verékedésért aztán most a bántalmazott ember feljelentése folytán meggyűlt a baja a rendőrséggel.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Fiacsca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kiakasztóban.

— **x Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy toboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarva gyógyszerészertár.

— **x Férfi divat ingek készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 250. és 3 frt. legszebb nyakkendők 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok Fekete férfidivatüzletében.**

— **Az Arany Bika** kávéházban ma este cigányzene.

Nagycserei gyilkosság.

A gyilkosokat elfogták.

— okt. 31.

(Saját tudósítónktól.) Lázás buzgalommal, fáradhatatlan tevékenységgel, vas eréllyel és sok leleményességgel látott a csendőrség a Nagycsereén történt büntény elkövetőit, Bácsi Bálint paraszt gazda gyilkosainak kiderítéséhez. Előre látható volt tehát, hogy a nyomozás eredményre vezet.

A gyilkosok kézre kerültek és most az ügyészség börtönében várják bünhődésüket. A gyors és sikeres kutatás a csendőrség két legügyesebb őrsvezetőjének Szécsi József és Kincses Gergelynek az érdeme.

Bácsi Bálintot a saját fia, Bácsi Béla és Madarász Gábor nevű kocsisa gyilkolta meg. Az öreg embert határtalan szigora miatt rettegte a családja és eseléd sége. Rendkívül heves természetű volt és nagyon kegyetlen tudott lenni. — Mondják, hogy Béla fiát, akit a tanyán tartott gyermekkorában anynyira verte, hogy a szerencsétlen agybajt kapott és elhülyült. Rosszul bánt a családségével és a szomszédaival állandóan hadilában állott.

Vasárnap, a gyilkosság napján valamelyes, a gazdaság körül tapasztalt hiány miatt megfedte Madarászt a kocsis és felszólította a munka elvégzésére. Madarász ezt nem teljesítette. Bácsi Bálint emiatt haragra gerjedt.

— **Én vagyok a gazdád,** — mondta — én adok bért és kenyeret meg parancsokat is neked szemhízi! A kocsis erre felragadt egy előre elkészített botot és melléje ugorva a fülébe kiáltotta:

— **Igen, nekem bért fizetsz, no majd adok én is neked!** és a következő percben úgy sujtotta tarkón az öreget, hogy eszméletlenül terült el a földön. Azután a jelenetet szóltanul szemlélő Bácsi Bólára emelte a botot és fenyegető szavakkal közeledett feléje:

— **Ha nem ütöz az apádra téged is agyonütlek!** A fiatalember a kényszerítésre egy bottal kétszer halántékra csapta apját, mire Madarász Sándor még három hatal

mas ütést mért rá. Az öreg embert azután ketten megfogták és becipeiték a házba, akkor még élt, mikor azonban reggel kocsisra tették, hogy a városba hozzák, már halott volt. A gyilkosok a két botot, melylyel áldozatukat agyonverték, a tanya melletti erdőbe elrejtették. A kocsis kieszelte a meuet, hogy az öreget este mialatt a földéken szét nézett valaki leütötte és éjjel egy bokor tövében akadtak rá, a kutya nyomravezetésével, de akkor már meg volt halva. Aztán összebeszélték a tettesek, hogy a gyilkoságot Király István szomszédra fogják kenni, aki ugyis régi haragosa volt az öregnek. Még abban is megegyeztek, hogy az így kiállított volna át a fiatal Bácsihoz:

— **Megállj te is úgy jársz, mint az apád!**

A nyomozó csendőrszervezők mindjárt gyanusan fogadták a két gyilkosnak a kihallgatás alatt tett vallomását. Ezt azonban nem mutatták előtük. Kihallgatták először a gyilkossággal vádolt Királyt, aki azonban igazolta alibéjét. Most aztán újból elfogták a gaztett elkövetőit. Szécsi Sándor őrsvezető előbb Madarász Gábort a kocsisot fogta erélyes vallatás alá, de az konokul tagadott.

Utánna büntársára került a sor. Az ötletes őrsvezető szigorú tekintettel mérte végig az apagyilkos fiut, majd jóindulatu szánakozással közömbösen mondotta neki:

— **Na Béla, ha akarsz mond el, hogy öltétek meg apádat.** Külömben, ha nem mondasz semmit is tudok mindent, mert Madarász bevallotta, hogy ketten öltétek meg.

A fiu erre sirva fakadt. Tárda esett az őrsvezető előtt és töredelmesen bevallotta a büntényt. Azután a kocsis is megtört és elmondott mindent.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Szerda, nov. 1. Ember tragédiája, drámai költemény.

Csütörtök, 2. Cigánybáró, operette.

Péntek, 3. Figaró házassága, vígj.

Szombat, 4. Lisistrata, operette. Ujdonság.

* „Az ember tragédiája.“ A közönség nagy érdeklődése mellett adták ma „Az ember tragédiája“ t. Az előadás főérdekesége az volt, hogy Éva anyánkat ezúttal nem két, hanem egyetlenegy Adám boldogította. Ezzel a kettős szereposztásnak, általunk kellőképpen ostorozott különössége véget ért. Éva rehabilitálva van: nem változtatja életpárját holmi kokottok szokásaként, hanem megelégszik az idők végtelenségéig azzal az eggyel, a kit számára a jó Isten kirendelt. Most hát Ternyei az, a ki Éva kedvéért beléharapott a tilalmas gyümölcsbe. Játéka igyekezetre vallott, csak néha látszott úgy, mintha az az alma néha nagyon is savanykás lett volna. Legjobban sikerült neki a Danton-jelenet. Ebben férfias, nemes, mutatós volt s hatással dörgette el a tirádáját. J. Csáder Irén Évája az ábrándosabb, szelídebb hangulatu jelenetekben érvényesült. Szakács Andorról mondanunk sem kell, hogy oly jelentékeny intelligenciát fejtett ki Lucifer szerepében, a minőt ettől a jeles művésztől méltán várhattunk. Az előadás ma már tisztességes ensemblét mutatott: ba s a rendezésnek multkor felsorolt hiányain is segítettek. Ily nagy feladat végzése után megérdemlik az egy-két szónál többet szolgáló szereplők, hogy őket névszerint elősoroljuk. — Eláruljuk, hogy az úr szavát Szilágyi Ernő, ez a törekvő, fiatal színművész hangoztatta kellő komolysággal és kezes

Óra, ékszer, ezüstnemű beszerzésnél a nagy-közönség érdekeit Debrecenben egyedül Lőfkovits tarthatja szem előtt!

séggel. A föld szellemének Vadász Lajos köleszöndzte oda az organumát. Respektabilis srácok voltak Szabó Irma, Markovits Margit és Körösmezey M. Jók voltak Kondor Ernő, mint rabszolga, Polgár Sándor és Sarkadi Vilmos, mint demagógok, a római jelenetben még Krasznay Ernő és Szabó Gyula, Békés Gyula mint Péter apostol, a tivornya jelenetben Almási Lola és Pozsonyi Lenke, Zilahi Gyula kitűnő volt, mint Nyegle, Katona Imre a szerelmes udvaronc jelenetében tehetséget sejtetett, Győre Lajos, mint II. Rudolf, Deési Alfréd, jellemzetes alakot mutatott be, mint őült agg, Perényi József egy konstantinápolyi polgár szerepét vállalta el, a 10—11 képben kitűnő volt Sz. Gárdonyi Teréz, kedves ibolyás leánya volt Szakács Ilus, de megállták helyüket az illetők többes szerepeikben is. A jól hangolt közönség megtapsolta a főbb szereplőket s ezuttal is előismeréssel adózott a szép kiállításnak. Ez az egy adózás meg van engedve ex lexben is!

* **Cigánybáró.** Csütörtökön este Strass nagy operettje a Cigánybáró kerül színre, melyben a címszerepben legjobb alakításainak egyikét mutatja be Békési Lajos, Saffi Pozsonyi Lenke, Azzena Koppány Margit Zsupán Polgár Sándor éneklék és játszák.

* **Lisistrata.** Szombaton este lesz a sokat emlegetett Lisistrata operette bemutatása. Az operette gyönyörű zenéje s kacagtató librettoja mellett fényes kiállítás tekintetében is felkeltést fog kelteni. Tizenkét nő ruhája, kalapja, cipője fog száz meg száz villamos lángtól, mint apró fénybogaraktól fényleni.

* **Figaró házassága.** Ez a klasszikusan szellemes vígjáték kerül színre, melyben ismét nagyobb szerepben lép fel Zilahi Gyula a kinek Figarója a fővárosi nemzeti színház színpadáról olyan sokszor méltatva lett. A darabban a vígjátéki személyzet legjobbjai vesznek részt.

TÁVIRATOK.

A disszidensek ülése.

Budapest, okt. 31. Az új disszidensek ma Nagy Ferenc elnöke alatt ülést tartottak. Az ülésen kijelentette a párt, hogy sem az új párt programjában, sem az új párt alakulásában a válság megoldását nem látja s ez értelemben nem határoz.

Felirat a cárhoz.

Pétervár, okt. 31. A városi дума a cári manifestum felolvasása után elhatározta, hogy a cárhoz a következő táviratot intézi: Pétervár városi dumája nagy örömmel üdvözi a rég óhajtott szakadás kihirdetését és mély bizalommal viseltetik edes hazánk szilárd és fényes jövőjében. Eljen a szabad nép uralkodója.

Az orosz forradalom.

Pétervár, okt. 31. A cár azt az utasítást adta Wittének, hogy a minisztertanácsra vonatkozó törvényjavaslat szentesítése előtt tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a miniszter tevékenysége egyszerűsítették.

Varsó, okt. 31. Zgierzből jelentik, hogy a katonák megtagadták az engedelmisséget, a mikor a kereskedelmi iskola tanítványaira, kik tüntető körmeneten vettek részt, kellett volna lőniök. A tüntető körmenet résztvevői a katonaságot éltetve szétoszlottak.

Pétervár, okt. 31. A cári manifestumát a pétervári távirati ügynökség és a hivatalos lap külön kiadásában éjfélkor a város minden utcáján kezdték kiosztani. A cári manifestum a lakosság körében a legjobb benyomást kelti. A Nevszki Proszoektok nagy néptömeg gyűlt egybe. Mindannyian külön kiadást olvassák. Számosan azt kiáltják: Eljen a szabadság! A néptömeg felszólítja a járőröket, hogy térjenek vissza a kazárnyákba.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli sárlat.)

Budapest, okt. 31.

Buzakínálat és vételkedv mérsékelt. Lanyha iránzat mellett 25,000 métercázsa került forgalomba 15—20 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül rozs 10—15 fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. Idő: szép.

Buza októberre	hiányzik.
„ áprilásra	17.14—00
Rösa októberre	hiányzik
„ áprilásra	14.84—36.
Zab októberre	hiányzik.
„ áprilásra	13.58—60.
Tengeri májusra	33.88—50.
Repe 1906. augusztusra	25.40—60.

Szerkesztői-posta.

N. N. Az ászoksör erősebb fajtaú sör, melyet a hideg évszakban főznek nyári használatra. Ellen-téte ennek a téli, esapossör, mely gyöngébb és rögtöni használatra készül.

Lillike. Ismerjük a következőket: Ibolya, Re-zeda, Rózsa, Akác, Narancs, Orgona, Margareta, Jonquilla, Gyöngyvirág, Azurea, Heliotróp, Ixa flór, Ilang-Ilang s.b. Lányok olyan parfümöt használjanak, amelynek nincs erős illata, amazok inkább asszonyoknak valók. Tehát ajánljuk a: Rezedát, Orgonát, Azureát és Ilang-Ilangot. Üdv.

Sitteri. Költeményei igen, igen gyöngék, elbeszélése nem különben. Eppen azért nem illeti meg őnt az általa használt igen önérzetes hang. Ez különben is rossz vért szokott szülni.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 39.

V.

Pénzkérdések.

A lift még nem készült el. Fölmásztak a negyedik emeletre. — Az ajtó előtt levél-szekrény volt az ügyvéd névjegyével. Előszobába nyitottak és ott kegyetlen nagy lármát hallottak.

— Az ur bekasszálta a pénzt, hiába tagadja. Elköltötte és már harmadik hónapja nem fizet lakbért. Tudom, hány embert csapott már be; földszint a cipészt, meg a pincében lakó hordárt is, akiknek pénzt kaszált be, aztán egyszerűen kifundzvan-cigolta valamennyit.

Az ügyvéd valami csittitét mondhatott, hanem a bős Kohané nem engedett a negyvenyoleból, sőt ujult erővel harsogta a magáét:

— Engem nem tesz bolondd! Tudom most már, hogy félévre el van tiltva az ügyvédségtől és mások szignálják az iratait. A fia kis fizetéséből élnek mindketten.

Itt Árpád szava hangzott . . . az atyját védte reszkető hangon. . .

— No, no, az urfit nem bántom. Tudom, mennyit szenved a rossz embertől, mert elszedi a fizetését, a táppénzét, a vizsgadíjait és tapodtat sem engedi magától, nehogy jó emberek felvilágosítsák és magukhoz vegyék, ő pedig, — a dologtalan ember, — éhen haljon. Magára is ragad a rossz példából, maga is megszokja a korhelységet, csak annyit mondok. No de ez rája nem tartozik. Ha két óra alatt nem fizetnek, a szobát elzárom!

Az önkéntelen hallgatódzó Serénnek mindaddig mocanni sem mertek. Végre kilopództak az ajtón.

— Nos, Budpesten az emberek úgy látezik mind hónapos reket esznek és hónapos szobában laknak! Egyik kezdi, mint te, a másik végzi hónapos szobán, mint a fiskális; mi? A harmadikat még innen is kiteszik. Mi?

— Van a ki sohasem is jut ki belőle és vannak, a kikre nézve még a csöndes, nyugodt hónapos szoba is elérhetetlen álomkép. . .

— Nos, köszönöm szépen! Már én egyelőre másról álmodozom! Mi?

Árpád érte utól a szögleten. Dult arccal rohant volna tovább, de Jenő megállította. Találkozót adott Aladárnak valami közjegyzőnél és a szegény fiúhoz szegődött.

— Beh rossz hangulatban van, Árpádka! szólt enyelegve Jenő. — Bizonyára szerelem bántja!

— Az ám, szerelem. Még pedig nagyon szerencsétlen! Van is nekem szeretkezéshez való ruhám . . . akarcam mondani alkalmam! . . .

(Folyt. köv.)

7 órai kezdettel.

Városi Színház.

Bérlet 30. szám (C)

Debrecen, Szerda, november 1-én:

Az ember tragédiája.

Drámai költemény 15 képben. Írta: Madách.

Holnap, csütörtökön, november hó 2-án:

Cigánybáró.

Operett.

Legjobb bajuszodró

a híres Debreceni

„CIVIS” bajuszpedró

mely nem tép, de jól összetartja és nötteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye a főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó”-hoz DEBRECENBEN.

Mindszenti kalácsok

kaphatók és megrendelhetők

Lamprecht-fele sütődeben.

Pártfogást kér az igen tisztelt közönségtől

Scneider Mihály

sütőmester

Piac-utca 62. szám.

Szőlővessző

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás

Cím:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: **Felső-Segesd**, Somogy-m.

Sérvben szenvedők!

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtekélyesebb a maga nemében! Nem esuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt. **Árak:** Egyoldalu | Kétoldalu
12 korona. | 24 korona

Ujdonság!

Ujdonság!

Cs. és kir. szab. Keleti-féle

Gummi-sérvkötő

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel Különösen gyenge és nyomást nem tűrhető egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlható! **Ára!** Egyoldalu | Kétoldalu
10 korona. | 20 korona.

: Sérvkötők:

valódi angol acél rugóval, egyszerű, de igen szolid és tartós kivitelben!

Árak: egyoldalu: 6, 8 10 kor. kétoldalu: 12, 16, 20 korona.

Haskötők, köldökkötők havibajkötők heretartók, (suspensorium.) **Gummi-görcsérhisnyák** stb. nagyválasztékban Kérjen ingyen és bérmentve — 1000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéket.

KELETI J. Orvosi műszergyáros
Bupest, IV. keá. Koronaherceg utca 17 szám,

a főtisztelendő szervita-rend zárda-palotájában Gyár Központi városház Alapítotott 1878.

A legjobb arc-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.
Epo-szappan.

Kitűnő tolett szappanok a kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és orém 1 dohoz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerészek uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Könyvetéteket

4¹/₂%-kal

kamatoztat

a Debreceni

Ipar- és Kereskedelmi Bank.

A Magyar Fém- és Lámpaáru-gyár

részvénytársaság gyári raktára

DEBRECENBEN.

Piac-utca. (Simonffy-utca sarkán.)

Gyár: Budapest-Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Pompás csillárok, asztali és függő lámpákat

valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Légszesz- és villany-csillárokat

állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartókat stb

legmérsékeltőbb gyári áruk mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai Petroleum

„király-olaj”

mely kizárólag e gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállittatik.

Legújabb találmány!

Szabadalmazott

Attila Szesz Izzófényégő

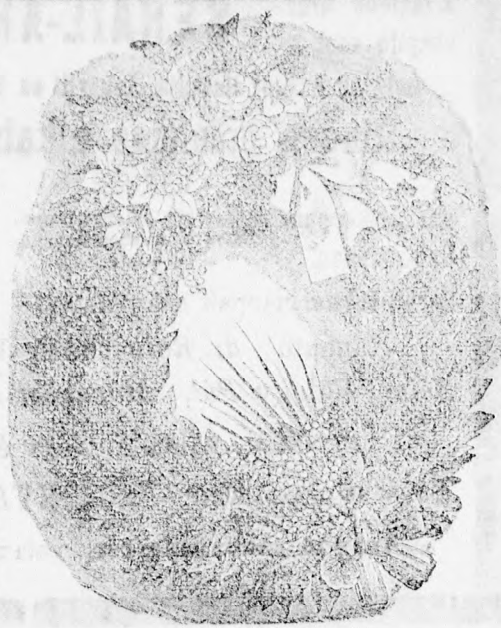
bármely lámpára alkalmazható.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az
ősi divat újdonságaiDivat kelmék
Angol flanellek
Posztók Cosümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Mindszent és halottak napjára!

Szebbnél szebb koszorúk szárított és művirágokból legújabb minta szerint Paczelt János virág üzletében készen vannak nagyérdemű közönségnek rendelkezésére. Friss élővirág koszorúkra megrendeléseket elfogad és bárhova pontosan szállít. Virág csokrok, fej- és melldiszkek legjobb ízléssel köttetnek.

Tömeges megtekintést és megrendeléseket kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag- és virágkereskedése Debrecen.

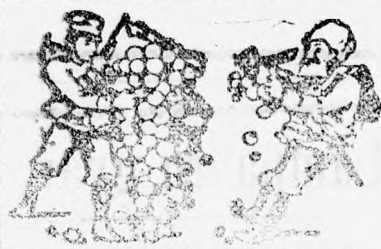
Ékszer különleges ségek

KIZÁRÓLAG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

(Fehérló szálló épületében.)

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmeze)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait
óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel ön-
tözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely
ez évben is valóban szép és minden tekintetben
kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.
Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Aláírási felhívás.

Debrecen sz. kir város és vidéke t. közönségének tudomására hozzuk, hogy

Központi Bank

m. sz. cég alatt korlátolt felelősség alapján álló szövetkezetet alakítottunk,
mely céljaul tűzte kiolcsó hitelnyújtás által a gazdasági, ipari és ke-
reskedelmi érdekek istapolását.A szövetkezet 4 éves évtársulatot alakít, heti 50 fillér törzsbetéttel — s
működését 1906. évi január hó 1-én hivatalos helyiségében

Piac utca 65. szám (Cégely féle ház) megkezdli.

Debrecen, 1905. év október hó 28 án.

AZ IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA,
Kereskedelmi és iparkauarai
titkár, elnök.Dr. NYIRI ERNŐ,
jogtanácsos, jegyző.LESTYÁN ADORJAN,
kir. tanácsos, kir. közjegyző
alelnök.Debreceni Jenő
gázgyári igazgató.Kerekes Géza
földbirtokos.Nagy Sándor
birtokos.Erber Ernő
nagykereskedő.Király József
gazdálkodó.Németh András
szálloda tulajdonos.Dr. Gáspár Géza
orvos.Klein Ignác
nagykereskedő.Nyiri Géza
már. hivatalnok.Dr. Hegedűs Jenő
ügyvéd.Körner Adolf
városi tanácsnok.Publig Ernő
birtokos.Hoffmann Sándor
nyomdatulajdonos.Lichtblau Albert
tanint. igazgató.Reichman Armin
földbirtokos.Horváth Jenő
Első magyar áll. biz. társ. titkár.Miskolczy Lajos
t. fűszergabrió.Sinka Sándor
főgymnáziumi tanár.Aláírás eszközölhető bármelyik igazgatósági tagnál, ugyszintén az alábbi
üzletekben elhelyezett aláírási iven:

Borsos Kata cégnél (Piac utca),

Blattner Gyula üveg és porcellánkereskedő (Lamprecht-palota),

Első debreceni szappangyárosok társaságánál (Piac utca),

Schwarz Vilmos hutorgyári üzletében (Piac utca).

Egész éven át nyitva.

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett.Gyógyjavallat Csúz (Reuma)
és Köszvény ellen I só rendű
napi ellátás szoba, fűtés, vilá-
gítás és fürdés

6 KORONÁTÓL FELJEBB.

Prospektust küld az igazgatóság.

Egész éven át nyitva.